



ԵՐԶԱՎԱ ՄԻՋՍՎՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ



«Արգելոցապարկային
համալիր» ՊՈԱԿ-ում
2026թ-ի առաջին
եռամսյակի ընթացքում
կատարված
աշխատանքների

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

(010) 688204

reserveparksngo@env.am

«Արգելոցապարկային համալիր» ՊՈԱԿ-ում

2026թ-ի առաջին եռամսյակի ընթացքում կատարված աշխատանքների

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«Արգելոցապարկային համալիր» ՊՈԱԿ-ի /այսուհետ Կազմակերպություն/ ենթակայությամբ գործող՝ ԲՀՊՏ և ԲՊՏ տարածքներում 23598.62 հա մակերեսով տարածքի մոնիթորինգի, խնամքի, իրականացված միջոցառումների և կատարված աշխատանքների մասին՝

1. «Էրերունի» պետական արգելոց 118.75 հա ստեղծվել է 1981թ
2. «Որդան կարմիր» պետական արգելավայր 219.85 հա ստեղծվել է 1987թ
3. «Հանքավանի ջրաբանական» պետական արգելավայր 5202.86 հա ստեղծվել է 2009թ
4. «Ջերմուկի ջրաբանական» պետական արգելավայր 17.369.73 հա ստեղծվել է 2009թ
5. «Զիկատար» պետական արգելավայր 150 հա ստեղծվել է 2010թ
6. Ստեփանավանի «Սոճուտ» դենդրոպարկ 35 հա հիմնադրվել է 1933թ
7. Վանաձորի «Ժ. Սարուխանյանի անվան» դենդրոպարկ 1.944 հա հիմնադրվել է 1935թ
8. Բերդի «Սորաններ» դենդրոպարկ 62.17 հա հիմնադրվել է 1962թ
9. Իջևանի «Դենդրոպարկ» 14.6 հա հիմնադրվել է 1962թ
10. «Ջրվեժ» անտառպարկ 423.72 հա հիմնադրվել է 1977թ
1. Իրականացվել են մոնիթորինգի և խնամքի միջոցառումներ՝

Կազմակերպության ենթակայությամբ գործող տարածքներում, մաքրվել և են ճանապարհները էտվել են ծառերի չորացած ճյուղերը: Դրվել են կտրոններ և ցանվել սերմեր:

2. Կազմակերպության տարածքում գիտաճանաչողական գիտաարտադրական, էկոլոգիական և հասարակության իրազեկման մակարդակի բարձրացմանն ուղղված միջոցառումներ ԲՈՒՀ- երի և ուսումնական հաստատությունների հետ՝

2.1. Գիտաարտադրական պրակտիկաների կազմակերպում և պայմանագրերի կնքում՝ անցկացվել է

- Կազմակերպության ենթակայությամբ գործող «Ջրվեժ» անտառպարկում անցկացվել է արտադրական պրակտիկա ՀՊՄՀ կենսաբանության քիմիայի և աշխարհագրության ֆակուլտետի «Աշխարհագրություն» մասնագիտության մագիստրատուրա առաջին կուրսի ուսանողու հետ:

2.2. Բնակչության շրջանում էկոլոգիական իրազեկություն և էկոկրթություն՝

- Ս/թ. մարտի 21-ին՝ Անտառների միջազգային օրվա կապակցությամբ, «Արգելոցապարկային համալիր» ՊՈԱԿ-ի կողմից կազմակերպվել և իրականացվել է «ԷԿՈ-ՀԵՏԱԽՈՒՂՈՒԹՅՈՒՆ» 2 կրթական միջոցառում-մրցույթը: Միջոցառմանը մասնակցել են Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանի Ա. Քոչինյանի անվան գյուղատնտեսական քոլեջի, Հայաստանի պետական մանկավարժական համալսարանի, Կոտայքի տարածաշրջանային պետական քոլեջի ուսանողները, ինչպես նաև Կոտայքի մարզի Ողջաբերդի միջնակարգ դպրոցի աշակերտները: Միջոցառմանը ներկա է գտնվել նաև Շրջակա միջավայրի նախարարության բնության հատուկ պահպանվող տարածքների և կենսաբազմազանության քաղաքականության վարչության ներկայացուցիչը, ով իր մասնագիտական աջակցությամբ նպաստել է մրցույթի արդյունավետ կազմակերպմանը և մասնակիցների աշխատանքների գնահատման գործընթացին: Մրցույթի շրջանակում մասնակիցները ներկայացրել են իրենց կողմից պատրաստված տեսանյութերը՝ կազմակերպության կողմից առաջարկված բնապահպանական թեմաների շուրջ: Ներկայացված աշխատանքներն աչքի են ընկել ստեղծագործական մոտեցումներով, արդիականությամբ և բարձր որակով: Միջոցառման ավարտին բոլոր մասնակիցները պարգևատրվել են շնորհակալագրերով՝ ակտիվ մասնակցության և նախաձեռնողականության համար, իսկ առավել աչքի ընկած մասնակիցները՝ նաև խրախուսական նվերներով: Իրականացված միջոցառումը ևս մեկ անգամ ընդգծել է բնապահպանական կրթության կարևորությունը և երիտասարդների ակտիվ ներգրավվածության նշանակությունը շրջակա միջավայրի պահպանության գործում: Միջոցառմանը մասնակցել են թվով 25 մասնակիցներ:





2.3 Ռեկրեացիայի կամ հանգստի կազմակերպմանն ուղղված միջոցառումներ

- Կազմակերպության ենթակայության տակ գտնվող «Ջրվեժ» անտառապարկում կազմակերպության գիտաշխատողները իրականացրել են ինտենսիվ էկոկրթական շրջայցեր՝ նախատեսված տարբեր տարիքային խմբերի և կրթական հաստատությունների համար: Շրջայցերը ներառել են «Հայ Ասպետ» և ՄՍՀԿ հարավային դպրոցների, «Արեգնազան» և «Մխիթար Սեբաստացի» կրթահամալիրների, Երևանի պետական համալսարանի աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի և Երևանի թատրոնի և կինոյի պետական ինստիտուտի ուսանողների հետ: Իրականացված լայնածավալ էկոկրթական աշխատանքները նպաստել են բնապահպանական գիտելիքների տարածմանն ու համատեղ կրթական համագործակցությունների ընդլայնմանը: Էկոկրթական ծրագրերին մասնակցել է ընդհանուր առմամբ 736 /52 խումբ/ սան և այցելու:

2.4 Էկոզբոսաշրջության զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ

- Կազմակերպության ենթակայությամբ գործող Ստեփանավանի «Սոճուտ» դենդրոպարկը հյուրընկալել է Ռուսաստանի Դաշնության Մոսկվայի պետական համալսարանի դասախոսական կազմին և աշխարհագրության ֆակուլտետի ուսանողների մի խմբի/թվով՝ 20 մասնակից/: Այցի ընթացքում ուսանողները ծանոթացել են դենդրոպարկի կենսաբազմազանությանը, բնական առանձնահատկություններին և աշխարհագրական դիրքին: Այցի նպատակն է ուսանողների կողմից ստեղծել դենդրոպարկի տուրիստական քարտեզներ և թվային մոդելներ, որոնք հետագայում կտրամադրվեն դենդրոպարկին՝ զբոսաշրջային և կրթական նպատակներով օգտագործման համար:

- 2026 թվականի առաջին եռամսյակի ընթացքում Կազմակերպության ենթակայության տակ գտնվող «Ջրվեժ» անտառապարկում ունեցել ենք թվով 5542, Ստեփանավանի «Սոճուտ» դենդրոպարկում՝ թվով 595, Բերդի «Սորաններ» դենդրոպարկում՝ թվով 140 և «Զիկատար» պետական արգելավայրում թվով՝ 40 այցելուներ:



2.5. Հասարակության լայն մասսաների իրազեկվածությանն ուղղված միջոցառումներ՝

3. «Էրեբունի» պետական արգելոցում և հարակից տարածքներում, ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված տեսակների գիտական ուսումնասիրություն, մոնիթորինգի իրականացում՝

Թարմացվել են 2025 թվականի գիտարշավի ընթացքում հավաքված հերբարիումները, ճշտվում է տեսակային կազմը վերանայվում ցուցակները: ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված տեսակների գիտական ուսումնասիրությունների արդյունքներով արգելոցի ֆլորան պահպանվել է: Կիրականացվեն վայրի ցորենների և ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված տեսակների աճի և զարգացման վիճակի գնահատում արգելոցի և հարակից տարածքներում:

4. «Որդան կարմիր» պետական արգելավայրի ֆլորայի և ֆաունայի ուսումնասիրություն: Որդան կարմիր միջատի հաշվառում՝

2025 թվականի ուսումնասիրությունների արդյունքներով արգելավայրի ֆլորան փոփոխություն չի կրել, հավաքված նյութերի հիման վրա՝ թարմացվում են հերբարիումները, համեմատվում են ցուցակների հետ:

5. «Ջերմուկի ջրաբանական» և «Հանքավանի ջրաբանական» պետական արգելավայրերի ֆլորայի և ֆաունայի ուսումնասիրությունների իրականացում, ջրհավաք ավազանների վիճակի գնահատում՝

2025 թվականի գիտարշավի ընթացքում «Ջերմուկի ջրաբանական» արգելավայրից և հարակից հատվածներից հավաքված բուսատեսակների նմուշների հիման վրա կազմվում են ցուցակներ:

Ֆլորայի ուսումնասիրությունների շրջանակներում կատարվում են «Հանքավանի ջրաբանական» արգելավայրի տարածքից հավաքված բուսատեսակների նմուշների

ուսումնասիրություն, թարմացվում են ցուցակները, վնասված հերբարիումները թարմացվում են նորերով:

6. «Զիկատար» պետական արգելավայրում Ֆլորայի և ֆաունայի ուսումնասիրությունների իրականացում: Հիմնական անտառկազմող տեսակների ուսումնասիրություն: Տնկարանի շահագործում 1,8 հա:

Մաքրվել է արգելավայրի պտղատու այգու տարածքը, էտվել և հեռացվել են չորացած ճյուղերը: Տնկարանում իրականացվել են խնամքի աշխատանքներ: 2025 թվականի գիտարշավի ընթացքում հավաքված հերբարիումները թարմացվում են, ճշտվում տեսակները:

7. Դենդրոպարկերում՝ Ստեփանավանի «Սոճուտ», Վանաձորի «Ժ. Սարուխանյանի անվան», Իջևանի «Դենդրոպարկ», Բերդի «Սորաններ» դենդրոպարկերում և «Զրվեժ» անտառպարկում բնական ու ներմուծված ծառաթփատեսակների բազմազանության և ֆլորայի հետազոտում, տեսակային կազմի՝ տեղական և ներմուծված ծառաթփատեսակների համալրման միջոցառումներ և վիճակի գնահատում:

Ստեփանավանի «Սոճուտ» դենդրոպարկ. Դենդրոպարկի տարածքը մաքրվել է չոր բուսազանգվածից: Խնամվել են ջերմատան տարածքում դրված կտրոնները: Այս տարվա տեղացած առատ ձյան հետևանքով կտորվել է 2 (երկու) Եղևնի- Picea ծառատեսակներ: Ուժգին քամիների հետևանքով կտորվել են ծառերի ճյուղեր, վնասվել են ջերմատան ապակիները վերջիններս փոխարինվել են նորերով: Փոխվել է ջերմատան հողը: Խրամատից դուրս են բերվել Դրախտավարդ (հորտենզիայի)-Hydrangea ճյուղերը և կտրոնավորվել: Հավաքված Եղևնու-Picea կոները մաքրվել են, և ցանվել սերմերը: Ցանվել են նաև Քաջվարդ- Paeonia arborea ծառանմանի սերմեր:

Վանաձորի «Ժ. Սարուխանյանի անվան» դենդրոպարկ. Նախորդ տարում կատարված ուսումնասիրությունների ընթացքում, դենդրոպարկ էր ներմուծվել և տրվել ծաղկային լուծումներ հետևյալ տեսակներով՝ Մատնունի-Potentilla, Ճանկխոտ-Ajuga, Նարդոս- Lavandula և շտամպ վարդեր:

2026 թվականի տեղացած առատ ձյան հետևանքով կտորվել է Սոճու- Pinus 1 (մեկ) ծառ:

Իջևանի «Դենդրոպարկ»-ի տարածքում առկա են ընկած ծառեր, որոնք համարակալվել և արձանագրվել էին որպես չորացած ծառեր: Նախորդ տարիներից հավաքված նյութերը վերանայվում են, ճշտվում են ցուցակները:

Բերդի «Սորաններ» դենդրոպարկ. Բուսական մնացորդներից բացվել և մաքրվել են դենդրոպարկի արահետները: Մշտադալար ծառաթփատեսակները մաքրվել են ձյան շերտից: Ձյունեջարդ է եղել 1 (մեկ) Եղևնի- Picea մշտադալար ծառատեսակ: Դրվել են Տոսախի-Buxus կտրոններ, տնկվել են Հացենու-Fraxinus և Բարդու -Populus տնկիներ:

«Զրվեժ» անտառապարկ. Անտառապարկի տարածքից հավաքված հերբարիումներով ճշտվում է ֆլորայի տեսակային կազմը, թարմացվում ցուցակները: Տեղացած ձյան հեևանքով թափ են տրվել մշտադալար ծառաթիատեսակները, ճանապարհները մաքրվել են ձյան շերտից: Ճանապարհամերձ հատվածները մաքրվել են բուսական մանացորդներից, էտվել են որոշ ծառերի չորացած ճյուղերը, թարմացվել բնաբաժակները և կրապատվել ծառերի բները: Ստրատիֆիկացվել են Թխկու-Acer և Ձիակասկի-Aesculus սերմերը: Հանվաքվել են Սոճի դրիմյանի - Pinus pallasiana կոներ: Գիտահետազոտական և կլիմայավարժեցման նպատակով ցանված, սակավաթիվ Սեքվոյա հսկայականի-Sequoiadendron giganteum, Էլդարյան սոճու-Pinus eldarica և Սոճի արմանդի- Pinus armandii 2 տարեկան սերմնաբուսակները գտնվում են լավ վիճակում:

Ճշտվում և թարմացվում են անտառապարկի և դենդրոպարկերի տեսակային կազմի ցուցակները:



«Արգելոցապարկային համալիր» ՊՈԱԿ-ի տնօրենի պարտականությունները կատարող՝

[Handwritten signature] Անդրանիկ Ադամյան

Կատ՝

գիտության և էկոտորիզմի զարգացման բաժանմունքի պետ՝ Հայարիի Բրիգորյան

գիտական աշխատող՝ Սոնա Վարդանյան

էկոտորիզմի մասնագետ - գիտական աշխատող՝ Սոնա Վարնազյան

[Handwritten signature]
[Handwritten signature]